

Yttrande

2019-06-11

Havs och vattenmyndigheten
Enheten för havsplanering

Dnr 666-19

havochvatten@havochvatten.se

Yttrande om förslag till havsplaner - Dnr 666-19

Fiskekommunerna organiserar nio kommuner i Bohuslän, vilka tillsammans med Västra Götalandsregionen samverkar med berörda intressenter för att skapa en bärkraftig utveckling av fiske- och vattenbruksrelaterade verksamheter utmed hela Bohuskusten. Kommunerna yttrar sig här som ett gemensamt nätverk utifrån den kompetens som byggts upp sedan mitten av 1990-talet, då nätverket startade sitt samarbete.

Inledning

Sverige tar fram tre havsplaner – en för Bottniska viken, en för Östersjön och en för Västerhavet. En havsplan ger vägledning kring vad som är den bästa användningen av havet. Havsplanerna vägleder nationella myndigheter, kommuner och domstolar i kommande beslut, planering och tillståndsprövningar. Näringsidkare får också vägledning av planen. Havsplanerna ska bidra till en långsiktigt hållbar utveckling. Den ska förena näringspolitiska mål, sociala mål och miljömål. Havsplanerna innehåller vägledning om mest lämplig användning. Den eller de användningar som anges i ett område har företräde framför andra användningar. I nästan hela havet bedöms användningar kunna samsas om de anpassar sig till varandra. På de platser användningar inte bedöms kunna samsas vägleder havsplanen om vilken eller vilka användningar som har företräde.

Havsplanerna anger tio användningar: energiutvinning, försvar, generell användning, kultur, natur, rekreation, sandutvinning, sjöfart, utbredningsområde sjöfart och *yrkeshavet*.

Havsplanerna anger också områden där särskild hänsyn ska tas till höga naturvärden, till höga kulturmiljövärden eller till totalförsvarets intressen. Förslag till användningar grundar sig på avvägningar och en lämplighetsbedömning utifrån läge, beskaffenhet och behov. Riksintressen och andra allmänna intressen är viktiga för avvägningen. Konsekvenserna av havsplanerna bedöms utifrån ekologiska, ekonomiska och sociala perspektiv. Arbetet med att bedöma konsekvenserna har skett parallellt och integrerat med planeringen. Dessutom

redovisas konsekvenserna i en separat miljökonsekvensbeskrivning och en separat hållbarhetsbeskrivning. Havsplaneringen har tagit sin utgångspunkt i lagar, förordningar, samhällsmål, rapporter av olika slag och inte minst den långa dialog som Havs- och vattenmyndigheten fört med berörda intressenter.

Det är första gången någonsin som Sverige gör statliga havsplaner.

Avgränsning

Fiskekommunerna yttrar sig utifrån de havsområden som avser sträckan från Strömstad i norr till Göteborg i söder och med fokus på fiske och vattenbruk.

Sammanfattning av Fiskekommunernas synpunkter

Det kustnära fisket har stor betydelse för kustkommunerna inom fd Göteborg och Bohus län. Det är en del av kommunernas identitet och det bidrar till kustsamhällets attraktionskraft för både besökare och boende. Yrkesfisket skapar även flera arbetstillfällen på land genom handel, beredning, varv, trålbinderier osv. Fiskekommunerna vill verka för ett hav i balans och levande kust och skärgård, vilket är ett av de nationella miljömålen.

Fiskekommunerna vill framhålla vikten av samverkan genom samverkansgrupper eller motsvarande forum för förvaltning liknande Samförvaltning Norra Bohuslän i samband med att områden planeras få nya regler som förstärker områdesskyddet. Men dessa forum måste ges tid att formas; tid för förankring, att bygga förtroende, hitta rätt sammansättning/representation för området och att nå samsyn kring åtgärder, beslutsprocesser och olika frågeställningar.

I övrigt vill Fiskekommunerna fortsatt hävda att åtta år till nästa uppdatering av Havsplanen är för lång period i ett samhälle där teknik, miljö, företagande och andra förutsättningar ändras i allt snabbare takt.

Specifika synpunkter

Några kommentarer till enskilda sidor:

På sidan 131-132 beskrivs yrkesfisket mycket övergripande och bör förtydligas. Halva texten används för att beskriva farligt avfall (bl a kemiska stridsmedel) från skeppsvrak som är ytmässigt så litet att det inte kan utmärkas på kartan.

På sid 132 angående kemiska stridsmedel måste något ord fallit bort då nuvarande skrivning är felaktig:

- *Miljöfarliga ämnen har läckt ut i den marina miljön, vilket medför ett aktivt trålfiske i närheten av vraken.*

På sid 162 som tillhör kap 16 "Havets tillstånd" med underrubrikerna "Bedömning av miljötillståndet" och "Djur och växtliv":

"För tumlare är populationsstorleken relativt stabil i Västerhavet, men kritiskt låg i Östersjön. För säl är tillståndet delvis positivt. Knubbsäl i Västerhavet och gråsäl i Östersjön ökar i antal, och deras utbredning är stabil medan situationen för vikare (ringsäl) är fortsatt kritisk, liksom för knubbsäl i Kalmarsund."

Att Knubbsäl och Gråsäl ökar i antal och deras utbredning är stabil är ingen underdrift. Deras kraftiga tillväxt i antal leder till problem med utbred salmask hos bl a torsk i stora delar av Östersjön. Tillsammans med Skarven fångar dessa stora

mängder fisk. Utan en aktiv förvaltningsplan för säl och skarv är det utomordentligt svårt att åstadkomma fiskefria områden.

På sid 54 och många andra sidor finns en bild som är en symbol för yrkesfisket. Fiskekommunerna påpekade i förra yttrandet till Havsplaner att då Havsplanen är framåtskridande önskas en bild som visar en modern fiskebåt.

Fiskekommunernas övriga synpunkter:

I miljökonsekvensbeskrivningen för Västerhavet görs bedömningen att *havsplanen* kommer att ge vissa positiva effekter för den marina ekologi; bottenmiljöer, fisklekområden och fiskarter. Här grundas bedömningen på "*antagandet om minskad bottentrålning i områden med vägledning om särskild hänsyn till höga naturvärden.*"

Samtidigt redovisas ett *pågående arbete* där regeringen gett Havs- och vattenmyndigheten (HaV) i uppdrag att föreslå fiskeregleringar i både nya och redan etablerade skyddade områden. Med målet att bevara värdefulla miljöer ska HaV, vid behov föreslå åtgärder. Här nämns totalt fiskestopp eller förbud mot att använda vissa fiskeredskap. Vidare att en eventuell reglering kan ändra fiskemönster och att de planeringsmässiga förutsättningarna för användning yrkesfiske i havsplanerna. Under våren och hösten 2018 har HaV presenterat utredningar om bottentrålningens effekter inom skyddade områden och inom trålgränsen. Det finns således all anledning att anta att nya förslag om regleringar kommer att slå hårt mot främst det kustnära trålfisket på Västkusten.

Många av de kustnära trålfiskebåtarna är små kan och inte riskfritt kan fiska på mer öppna vatten. För de vattenområden som blir kvar som möjliga "kustnära" trålfiskevatten, skulle fisketrycket öka och innebära risk för negativa effekter i dessa områden. Om målet är att fler ska börja fiska havskräfta med bur, kan det leda till en överetablering av burfiske i de områden som ges möjliga för detta fiske.

Det kustnära yrkesfisket i Bohuslän består av både burfiske och trålfiske och det måste finnas en god balans mellan dessa båda fiskemetoder både när det gäller fiskeplatser och fiskemöjligheter. Syftet med att värna den kustnära fiskeflotta vi har idag är dels för att vi ska kunna möta efterfrågan och leverera svensk råvara till den svenska marknaden och dels att säkerställa infrastrukturen för näringen längs kusten. Det skulle innebära stora negativa effekter för det kustnära fisket som helhet men även för kustsamhällen då det kan äventyra många kustnära arbetstillfällen.

Det finns bottenar som är lämpliga för bottentrålning och som trålats på i 100 år. Det finns även miljöer där andra fiskemetoder kan vara mer lämpliga. Ett generellt bottentrålningförbud är därför inte rimligt. De områden som ska skyddas mot bottentrålning måste noga utvärderas utifrån ett helhetsperspektiv som tar hänsyn till bottenförhållanden, effekter för näringen samt de skyddsvärda miljöer och arter som behöver skyddas. I Havsplanen anges helt riktigt att det är svårare med kunskap i de marina områden i förhållande till våra landområden. Det är därför det är så utomordentligt viktigt att ta vara på den samlade kunskapen som finns hos akademi, myndigheter, kommuner och inte minst hos yrkesfiskarna. Den senare kategorin har mest dagar till sjöss vilket absolut bör tas tillvara inför ändringar av regelverket kring fiske. Det finns ingen enhetlig forskning som visar att svenska fiskebåtars påverkan vid bottentrålning skulle vara av den arten att införa "schablonmässiga" förbud.

Havsplanen understryker detta påstående på sid 21 "Planering med ekosystemansatsen som grund" med Ekosystemansatsens tolv principer, "Malawiprinciperna". Exempelvis de tre sista punkterna stämmer väl överens med Fiskekommunernas synpunkter:

"10. Ekosystemansatsen bör integrera bevarande av biologisk mångfald och ett hållbart nyttjande av den samma.

11. Ekosystemansatsen bör beakta all typ av relevant information, även vetenskaplig och traditionell och lokal kunskap, innovationer och metoder.

12. Ekosystemansatsen bör involvera alla relevanta sektorer i samhället och vetenskapliga discipliner."

För Fiskekommunerna

Anders G Högmark
Ordförande